

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет/інститут економічний

Кафедра обліку і оподаткування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Судова економічна експертиза

Освітня програма Облік і оподаткування

Спеціальність 071 Облік і оподаткування

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри обліку і оподаткування,
Протокол №13 від 01 березня 2021 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Судова економічна експертиза
Освітня програма	071 Облік і оподаткування
Спеціалізація (за наявності)	-
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Освітній рівень	магістр
Статус дисципліни	вибіркова
Курс/семестр	I курс, II семестр
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 16 год. Практичні заняття – 14 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/index.php?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=211&id_cou=1712

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу
Мета: формування у студентів теоретичних знань із судової експертизи економічних правопорушень, методики й організації її проведення, а також ознайомлення студентів з можливостями використання таких знань у практичній фаховій діяльності.   Основними цілями вивчення дисципліни “Судова економічна експертиза” є засвоєння студентами навчального матеріалу стосовно: нормативно-правового забезпечення проведення судово-експертної діяльності в Україні; класифікації судової експертизи за різними ознаками; ролі правоохоронних та контролюючих органів під час здійснення економічного контролю; сутності судової економічної експертизи та її значення в ринкових умовах господарювання, завдання та тенденції розвитку; відмінності судової економічної експертизи від ревізії, яка призначається за ініціативою правоохоронних органів; предмету і методів судової економічної експертизи; підстав призначення і проведення судової економічної експертизи; методики дослідження судово-економічною експертизою основних фінансово-господарських операцій; прав, обов’язків та відповідальності експерта-економіста; порядку атестації судових експертів; інформаційного забезпечення судової економічної експертизи; процесу проведення судово-економічної експертизи та його стадії; процесуальних вимог, які пред’являються до висновку бухгалтера-експерта.
Компетентності
Інтегральна: Здатність розв’язувати складні завдання і проблеми у сфері професійної діяльності з обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.   Загальні компетентності (ЗК):   ЗК01. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.   ЗК05. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).   ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.   ЗК08. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).   ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Програмні результати навчання	
ПР02.	Знати теорію, методику і практику формування облікової інформації за стадіями облікового процесу і контролю для сучасних і потенційних потреб управління суб'єктами господарювання з урахуванням професійного судження.
ПР06.	Визначати інформаційні потреби користувачів облікової інформації в управлінні підприємством, надавати консультації управлінському персоналу суб'єкта господарювання щодо облікової інформації.
ПР11.	Розробляти та оцінювати ефективність системи контролю суб'єктів господарювання.
ПР15.	Застосовувати наукові методи досліджень у сфері обліку, аудиту, аналізу, контролю та оподаткування та імплементувати їх у професійну діяльність та господарську практику.
ПР17.	Готувати й обґрунтовувати висновки задля консультування власників, менеджменту суб'єкта господарювання та інших користувачів інформації у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.
ПР18.	Дотримуватися норм професійної та академічної етики, підтримувати врівноважені стосунки з членами колективу (команди), споживачами, контрагентами, контактними аудиторіями.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1	Використання спеціальних знань в розкритті економічних правопорушень	Розуміння: суті економічних правопорушень та причини їх виникнення; форми використання спеціальних економічних знань при розслідуванні економічних правопорушень; особливостей проведення ревізії за зверненням правоохоронних органів ; сутності судової експертизи та принципів її здійснення; знання щодо класифікація судових експертиз та місця судової економічної експертизи у системі спеціальних знань, її завдання та функції.	Тести, контрольні запитання, ситуаційні задачі, завдання для самостійної роботи
2	Предмет, метод та об'єкти дослідження судової економічної експертизи	Знання щодо: предмету і об'єктів судової економічної експертизи; класифікації документів, які надаються на дослідження експерту-бухгалтеру; методів, методичних прийомів і процедур судової економічної експертизи; призначення реєстру методик проведення судових експертиз.	Тести, контрольні запитання, завдання для самостійної роботи

3	Організація судової економічної експертизи та планування її проведення	Розуміння: організаційних та фінансових основ судово-експертної діяльності; порядку атестації судових експертів та основних вимог до них. Знання щодо порядку призначення судової економічної експертизи та планування процесу проведення судової експертизи в межах певних стадій.	Тести, контрольні запитання, завдання для самостійної роботи
4	Правовий статус та відповідальність судового експерта-бухгалтера	Знання щодо прав, обов'язків та відповідальності судового експерта як суб'єкта судово-експертної діяльності.	Тести, контрольні запитання, завдання для самостійної роботи
5	Висновок судового експерта-бухгалтера та його оцінка	Вміння: формувати висновок судового експерта-бухгалтера відповідно до процесуальних вимог	Тести, контрольні запитання, завдання для самостійної роботи, індивідуальне завдання
6	Методика дослідження судовою економічною експертизою основних фінансово-господарських операцій	Вміння: здійснювати експертне дослідження операцій з грошовими коштами; проводити судову економічну експертизу матеріалів інвентаризацій; проводити експертизу господарських операцій, пов'язаних з використанням основних засобів, запасів, операцій з нарахування та виплати заробітної плати, а також проводити експертизу при виявленні та розслідуванні правопорушень, пов'язаних з ухиленням від сплати податків.	Тести, контрольні запитання, завдання для самостійної роботи

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	-
Практичне заняття	25
Самостійна робота	15
Індивідуальне завдання	10
Залік	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекція																		-
Практичне заняття	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1					25

Самостійна робота															15			15
Індивідуальне завдання																10		10
Залік																	50	50
Всього за тиждень	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	15	10	50	100

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Лекційні і практичні заняття укомплектовано мультимедійним обладнанням для презентації лекцій. Комп'ютерний клас для застосування інтерактивних методів навчання та проведення опитування.
Література:	
1. Бутинець Ф.Ф. Судово-бухгалтерська експертиза. Навчальний посібник для студентів спец. "Облік і аудит". – Житомир: ПП "Рута", 2004. – 460 с. 2. Використання спеціальних знань при розслідуванні злочинів, пов'язаних з ухиленням від сплати податків та інших обов'язкових платежів : метод. рекомендації / уклад. Р. П. Марчук ; Національна академія внутрішніх справ України. Навчально-науковий ін-т підготовки слідчих і криміналістів. Кафедра криміналістичних експертиз. - К. : Національна академія внутрішніх справ України, 2005. - 20 с. 3. Водоп'ян Н.Ф. Словник термінів судово-економічної експертизи : звіт з наук.-дослід. роботи / Н.Ф. Водоп'ян, Н.О. Кушакова та ін. - Дніпропетровський НДІСЕ, 2004. 4. Волкова І. А. Судово-бухгалтерська експертиза. Навчальний посібник .– Київ: «Центр учбової літератури» . – 2009. – 81 с. 5. Глібко В.М. Судова бухгалтерія: Підручник / В. М. Глібко, О. П. Бушан. – К.: Юрінком Інтер, 2007. – 224 с. 6. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] : сайт Верховної ради України. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua 7. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 № 1798-XII (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] : сайт Верховної ради України. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua. 8. Гуцаленко Л. В. Судово-бухгалтерська експертиза. Навч. посіб. / Л. В. Гуцаленко, Л. Г. Михальчишина, В. М. Сидорчук, І. К. Пентюк – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 352 с. (1 примірник та електронний варіант у бібліотеці) 9. Дондик Н. Я. Судова бухгалтерія. Навч. Посіб. / Дондик Н. Я., Дондик Г. П. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 208 с. 10. Духновська Л. М. Судово-бухгалтерська експертиза : [навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів] / Л.М. Духновська. – Київ : НУХТ, 2012. - 143 с. 11. Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" від 16 липня 1999 р. № 996-XIV із змінами та доповненнями [Електронний ресурс] : сайт Верховної ради України. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua. 12. Закон України "Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні" від 26.01.1993 № 2939-XII (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] : сайт Верховної ради України. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua. 13. Закон України "Про судову експертизу" від 25.02.1994 р. № 4038-XII (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] : сайт Верховної ради України. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua. 14. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від від 21.12.2017 [Електронний ресурс] : сайт Верховної ради України. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua 15. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291, із змінами та доповненнями [Електронний ресурс] : сайт Верховної ради України. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua. 16. Інструкція про особливості здійснення судово-експертної діяльності атестованими судовими експертами, що не працюють у державних спеціалізованих експертних установах, затверджена наказом Міністерства юстиції України від 12.12.2011 р. № 3505/5 [Електронний ресурс] : сайт Верховної ради України. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua.	

17. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичні рекомендації з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень, затверджені наказом Міністерства юстиції України 08.10.1998 р. № 53/5 (назва в редакції від 15.07.2008 р.) [Електронний ресурс] : сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua>.
18. Камлик М. І. Документальна ревізія, аудит, судово-бухгалтерська експертиза // Камлик Микола Ілліч. Судова бухгалтерія : підручник. – К.: Атіка, 2003. – С. 284-360.
19. Камлик М. І. Галузеві особливості бухгалтерського одліку та методичні аспекти використання облікових документів при виявленні та розслідуванні корисливих злочинів // Камлик Микола Ілліч. Судова бухгалтерія : підручник. – К.: Атіка, 2003. – С.93-283.
20. Камлик М.І. Судова бухгалтерія : підручник. - 4-те вид., доп. та перероб. – К. : Атіка, 2003. – 592 с.
21. Ковальова О. В. Судово-бухгалтерська експертиза : навчальний посібник / О.В. Ковальова, О.В. Бардаков. - Харків: А.П. Віровець : Апостроф, 2012. – 221 с.
22. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 № 2747-IV (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] : сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>.
23. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. № 8073-X (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] : сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua>.
24. Корінько М.Д. Судова бухгалтерська експертиза : навч. посіб. / [М. Д. Корінько, В. П. Бондар, Т. А. Перейминовка]; за ред. д-ра екон. наук М. Д. Корінька. - К. : Клякса, 2012. – 431 с.
25. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] : сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
26. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] : сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>.
27. Куркін М. В. Ревізії та перевірки за зверненнями правоохоронних органів : навч. Посібник / М.В. Куркін, В.Д. Понікаров. – Харків: СРЦГОІ, 2003. – 412 с. (1 примірник)
28. Лазуренко В. І. Судова бухгалтерія (курс лекцій) : навчальний посібник / В. І. Лазуренко. – Донецьк : Світ книги, 2012. 510 с.
29. Мумінова-Савіна Г. Г. Судово-бухгалтерська експертиза: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни. – К.: КНЕУ, 2004. –268 с.
30. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291, із змінами та доповненнями [Електронний ресурс]: сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.
31. Положення про експертно-кваліфікаційні комісії та атестацію судових експертів від 09.08.2005 № 86/5 [Електронний ресурс] : сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>.
32. Попова Л.М. Судова економічна експертиза : навчальний посібник / Л.М. Попова, В.Д. Понікаров, С.М. Попова. - 2-е видання, доп. та перероб. – Харків: Еспада, 2008. – 272 с. (1 примірник)
33. Порядок ведення державного Реєстру атестованих судових експертів від 29.03.2012р. № 492/5 [Електронний ресурс] : сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>.
34. Порядок присвоєння кваліфікаційних класів судових експертів працівникам науково-дослідних установ судових експертиз Міністерства юстиції України від 30.12.2011 р. № 3660/5 [Електронний ресурс] : сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>
35. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 30.05.1997 р. № 8 «Про судову експертизу в кримінальних і цивільних справах» [Електронний ресурс] : сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>.
36. Рудницький В.С. Судово-бухгалтерська експертиза економічних правопорушень (опорні конспекти): Навчальний посібник / В. С. Рудницький, Р.Ф. Бруханський, П.Я. Хомин. – К.: ВД «Професіонал», 2004. – 304 с.
37. Судові експертизи в Україні / Ред. В.С. Ковальський. - К. : Юрінком Інтер, 2002.- 416с.
38. Судово-експертна діяльність. Довідник для суддів / Ред. А.В. Корж. -2-ге вид., перероб. та доп.- К.: Ін Юре, 2003. - 908 с.
39. Судово-експертна діяльність. Довідник для суддів / Ред. Г. Якименко. - К. : Ін Юре, 2001. -

344 с.

40. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] : сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>.

41. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 № 1618-IV (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] : сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua>.

42. Шарманська В. М. Бухгалтерський облік та судово-бухгалтерська експертиза : навч.-метод. посібник / В. М. Шарманська ; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. Інститут післядипломної освіти. Економічний факультет. – К. – 2006. – 257 с.

43. Швець В.Є. Основи бухгалтерського обліку та судово-бухгалтерської експертизи: Підручник. – К.: Каравела, 2008. – 240 с.

Шило В. П. Судово-бухгалтерська експертиза . Навч.-практ. пос. / В. П. Шило, С. Б. Ільїна, В. А. Шепелюк, Т. С. Журба. – К.: Кондор-Видавництво, 2013. – 406 с.

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра обліку і оподаткування 76025, Україна м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57 Гуманітарний корпус, 7 пов., ауд. 706 +38(097) 282-35-44 https://koia.pnu.edu.ua koa@pnu.edu.ua
Викладач (-і)	Пилипів Н.І. , д. е. н., професор; Максимів Ю.В., к.е.н., доцент
Контактна інформація викладача	nadiya.pylypiv@pnu.edu.ua; yuliia.maksymiv@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету: Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”. Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”. Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/
Пропуски занять (відпрацювання)	Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” .

	Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	У разі виконання завдання студентом пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання - «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) – стор. 4-5. Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/
Невідповідна поведінка під час заняття	Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» - ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/
Додаткові бали	Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем. Також за рішенням кафедри обліку і оподаткування студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) – стор. 3.
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019) - https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/

Викладач: Пилипів Надія Іванівна

Викладач: Максимів Юлія Василівна